

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Simula, Mikko

Title: Yhä leudommat talvet pakottavat hiihtoseurat vihreän siirtymän yhteistyöhön

Year: 2023

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja 2023

Rights: CC BY-ND 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

Please cite the original version:

Simula, M. (2023, 24.11.2023). Yhä leudommat talvet pakottavat hiihtoseurat vihreän siirtymän yhteistyöhön. MustRead. <https://www.mustread.fi/artikkelit/yha-leudommat-talvet-pakottavat-hiihtoseurat-vihrean-siirtyman-yhteistyohon/>

AKATEMIA, ILMASTONMUUTOS, URHEILU, YMPÄRISTÖ

Yhä leudommat talvet pakottavat hiihtoseurat vihreän siirtymän yhteistyöhön

Leutojen talvien riskit yhdistävät talviliikuntayhteisöjä uudella tavalla. Vaatimukset ympäristövaikutusten vähentämiseksi koskevat kaikkia hiihtokulttuurin avaintoimijoita sijainnista ja toiminnan luonteesta riippumatta. Hiihtoseurojen on pakko löytää uudenlaisia yhteistyömuotoja, Mikko Simula Jyväskylän yliopistosta kirjoittaa. VAPAA LUKUOIKEUS

Mikko Simula Jyväskylän yliopisto 24.11.2023 7:44

Mikko Simula: "Ronskisti yksinkertaistaen eri alueilla toimivat hiihtoyhteisöt voidaan jakaa riskihäviöihin ja voittajiin."

Media on jo vuosikymmenen ajan uutisoinut säännöllisesti talvien leudontumisen aiheuttamista ongelmista ja riskeistä suomalaisille talviurheilyyhteisöille.

Perinteisistä hyvistä hiihtokeleistä poikkeavat talviolosuhteet ovat tulleet tutuiksi etenkin Etelä-Suomessa.

Vaihtelevat sääolot – erityisesti pakkas- ja suojasäiden vuorottelut ja vesisateet sekä lumipeitteen ohuus ovat merkittäväällä tavalla vaikeuttaneet talviliikuntapaikkojen ylläpitoa. Samalla ne ovat rajoittaneet luonnonlumesta ja pakkassäästä riippuvaisten talviliikuntapalvelujen tarjontaa ja käyttöä. Eniten huomiota ovat saaneet hiihtokilpailujen järjestäjien kohtaamat ongelmat.

Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellinen tiedekunta selvitti, miten leutojen talvien vaikutuksiin sekä yleisestä ilmastohuolesta johtuviin muutosvaatimuksiin suhtaudutaan keskeisissä hiihtoyhteisöissä. Tarkastelun kohteeksi valittiin Manner-Suomen kunnat, Suomen Hiihtoliiton jäsenseurat sekä talviurheilijoiden ja -liikkujien ympäristöjärjestö Protect Our Winters Finland ry.

Kyselyissä vastaajia pyydettiin kuvaamaan talvea 2019-2020 sekä sitä edeltäneitä kymmentä talvea. Talvi 2019-2020 valittiin sen erityisyydestä johtuen. Tuolloin lounaisimmassa Suomessa terminen talvi kesti ainoastaan viisi vuorokautta. Pohjois-Suomessa talvi puolestaan jatkui toukokuun puoliväliin saakka.

Tykki- ja säilölunta tarvitaan

Sekä kuntien liikuntapalveluissa että hiihtoseuroissa koetut leudon talven kielteiset vaikutukset lisääntyivät siirryttäessä kartalla koillisesta lounaaseen.

Kielteiset vaikutukset liittyivät sää- ja lumiolosuhteiden vaihtelevuuteen, talvikauden lyhyteen ja katkonaisuuteen sekä ylipäättään talvikauden poikkeuksellisuuteen ja hiihtopalvelujen teknologiariippuvuuteen.

Etenkin eteläisen Suomen kunnilla oli vaikeuksia tuottaa alueellisesti kattavat olosuhteet säännölliselle hiihtoharrastukselle ja -urheilulle.

Vastausten perusteella leutojen talvien jatkuvasti vaihtelevissa sääoloissa hiihtolosuhteiden ja talviliikuntapalvelujen tarjonta rajoittuu kylmäteknologiaan ja -osaamiseen perustuviin liikuntapaikkoihin, esimerkkinä tykki- ja säilölumiladut sekä tekojääkentät.

Olosuhteiden ylläpidon vaikeutuminen heijastui myös kustannusvaikutuksina sekä työnjohdollisina ongelmina.

Hiihtopäivät ja harrastajat vähenivät

Suomen hiihtoliiton jäsenseuroissa leudot talvet haittaavat toimintaa ja säännöllistä harjoittelua monella tavalla:

- toimintaa on jouduttu keskittämään kylmäteknologiaan perustuville hiihtolosuhteille,
- kilpailu- ja harjoittelutapahtumia on jouduttu siirtämään tai perumaan ja
- latujen huono kunto on vaikeuttanut täysipainoista harrastusta ja harjoittelua.

Lisäksi seuroille ja harrastajille on aiheutunut lisäkustannuksia muun muassa matkustustarpeen lisääntymisestä.

Leutojen talvien vaikutukset näkyivät rajuimminkin hiihtopäivien vähentymisenä. Myös harrastajien määrät laskivat. Suomen Hiihtoliiton tilastojen mukaan maastohiihdon kaikkien kategorioiden ja ikäryhmien lisenssituotteiden yhteenlasketut määrät ovat laskeneet 48 prosenttia vuosien 2017–2022 välillä.

Harrastajamäärien laskua osoittavat myös Luonnon virkistyskäytön inventointitutkimusten tulokset. Vuonna 2020 vain noin kolmasosa suomalaisista (29,7 %) ilmoitti hiihtäneensä. Vuonna 2010 vastaava luku oli 41,5 %.

Hiihtoyhteisöt perimmäisten kysymysten äärellä

Hiihto-olosuhteiden tuottamista ja ylläpitämistä leutoina talvina voidaan kuntien liikuntapalvelujen ympäristöhallintaa käsitelleen tutkimuksen mukaan helpottaa:

- parantamalla hiihtoreitin tai- reittien maapohjaa,
- hankkimalla latupohjien laadukkaana ja ajallisesti nopean ylläpidon mahdollistavia latukoneita,
- hankkimalla lumitykkeitä, perustamalla säilö- ja tykkilumilatuja sekä
- rakentamalla jäähdytettäviä latupohjia tai hiihtohalleja tai -tunneleita.

Investointeja on tehty 104 kunnassa. Esimerkiksi 40 prosentissa kyselyyn osallistuneista kunnista oli vähintään yksi lumitykki.

Talvien leudontuminen on herättänyt hiihtoseuroissa huolta kuitenkin myös pidemmän ajan tulevaisuudesta. Reilu puolet kyselyyn vastanneista (67 %) oli sitä mieltä, että urheilukulttuurin on ryhdyttävä toimiin sen omien hiilidioksidipäästöjensä vähentämiseksi. Tarvittavia toimenpiteitä kartoitettiin kysymyksiin saatuihin vastauksiin ei kuitenkaan sisällynyt ehdotuksia päästövähennystoimista.

Huoli talviliikuntakulttuurien jatkumisesta ja tärkeiksi koettujen harrastusten vaarantumisesta on synnyttänyt oman kansainvälisen ympäristöliikkeensä, joka on levinnyt myös Suomeen. Vuonna 2014 perustettu POW Finland on osa talviliikunnan ja -urheilun yhteisöjen keskuuteen syntyneitä kansainvälistä ilmastoliikettä.

POW:n keskeisenä tavoitteena on vaikuttaa paitsi kansalaisten kulutusvalintoihin myös poliittiseen päätöksentekoon, jotta talvet ja talviliikuntakulttuuri säilyvät tuleville sukupolville.

Voittajia, häviäjiä ja näkemyseroja

Ronskisti yksinkertaista eri alueilla toimivat hiihtoyhteisöt voidaan jakaa riskihäviäjiin ja voittajiin.

Etelä-Suomessa toimivilla hiihtoyhteisöillä näyttäisi olevan hyvin vähän mahdollisuuksia sopeutua muuttuviin ilmastollisiin olosuhteisiin. Pohjois-Suomessa hiihtoyhteisöjen voidaan puolestaan ajatella lyhyellä tähtämellä jopa hyötyvän sinne suuntautuvan hiihtomatkailemisen lisääntymisen ja kilpailutoiminnan keskittämisen seurauksista.

Eroja ilmenee myös reaktioissa ja eri yhteisöissä kannatetuissa toimintarepertuaareissa.

Selkein ero on tunnistettavissa hiihtoseurojen ja POW:n piirissä kannatetuissa toimenpiteissä. Hiihtoseuroissa keskeisimpänä huolenaiheena on hiihtoharrastuksen olosuhteiden turvaaminen. POW:ssa puolestaan korostetaan hiihtoyhteisöjen, päätöksentekijöiden ja kansalaisten toimia ilmaston ja ympäristön suojelemiseksi.

”Kansallisessa hiihtokulttuurissa ei vallitse yhtenäistä käsitystä siitä, miten ilmastonmuutokseen ja ilmastopolitiikkaan tulisi suhtautua.”

Kansallisessa hiihtokulttuurissa ei vallitse yhtenäistä käsitystä siitä, miten ilmastonmuutokseen ja ilmastopolitiikkaan tulisi suhtautua. Leutojen talvien riskit yhdistävät kuitenkin vääjäämättä talviliikuntayhteisöjä uudella tavalla.

Huoli normaaliin ja hyvään elämään yhdistettyjen talviharrastusten tulevaisuudesta on yhteinen kaikille. Samaan aikaan ilmasto- ja ympäristöpolitiikasta juontuvat vaatimukset yhteisöjen ympäristövaikutusten vähentämiseksi ohjaavat alan toimijoita uudenlaisiin yhteistyön muotoihin.

Esimerkiksi Kansainvälinen ampumahiihtoliitto IBU on jo laatinut kilpailutapahtumiensa järjestäjille ohjeet ilmasto- ja ympäristövaikutusten vähentämiseksi.

Vastaavanlaiset poliittiset päätökset ja linjaukset luovat perustan vuorovaikutusprosesseille, jotka mahdollistavat erilaisten lähtökohtien tunnistamisen ja yhteensovittamisen. Niiden aikaansaaminen sekä sitoutuminen

niiden noudattamiseen voivat muodostua ratkaisevan tärkeiksi vaiheiksi tiellä kohti yhteiskuntien vihreää siirtymää – ja samalla kansallisen hiihtokulttuurin elinvoimaisuuden turvaamista.

Mikko Simula

Mikko Simula on yliopistolehtori Jyväskylän yliopiston liikuntatieteellisessä tiedekunnassa.

Tämän sisällön mahdollistaa Jyväskylän yliopisto.
Journalistinen päätösvalta on MustReadin toimituksella.

Tämä artikkeli on julkaistu Creative Commons CC BY-ND 4.0 -lisenssillä.

Tutustu muihin vapaan lukuoikeuden Akatemia-artikkeleihin

Piditkö artikkelista?

**REKISTERÖIDY JA KOKEILE MUSTREADIA
14 PÄIVÄÄ MAKSUTTA**

Keskustelu

Tätä juttua ei ole vielä kommentoitu.

© Toinen Aatos 2024